

KLOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre ...	60 Lei.
Egy hónapra	20 Lei.

Hirdetőknek áronként az aradi
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
útak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Boulevardul Regele Ferdinand I.
(János király-ut) 28. szám.

TELEFON-SZÁM 161.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 2.

FOBB KOZLEMENYEK:

ANGLIA OTTHAGYTA A
JÓVATÉTELI BIZOTTSAGOT.
AZ ACSEV. UJ PALOTAJA
ARADON ESİK A CUKOR ÁRA.
ORVOSOK LAKÁS NÉLKÜL.
BETÖRÉS A VÁROS KÖZEPÉN.
VASUTI SZERENCSETLENSÉG.
LELEPZETT ARADI KEM-
SZERVEZET.

Rekonstruált kormány lesz az ősszel

(A belügyminiszter kollektív kalandja.)

BUCURESTI. Az Adeverul írja: A miniszterelnök elvett határozta, hogy az ősszel összeülő parlamentbe új kormánnyal fog lépni. Brătianu miniszterelnök és Constantinescu miniszter között már létrejött a megegyezés. Ennek értelmében Constantinescu a liberális párt érdekében visszavonul és átadja helyét már állítólag október elején utódjának. Hogy ki marad ki a kormány tagjai közül, vagy ki nem, azt még ma nem lehet tudni, ezt csak Brătianu és Constantinescu tudhatják, de ők ebben a kérdésben nyilatkozni nem voltak hajlandók. Amely bizonyos, hogy Florescu igazságügyminiszter nem lesz többé miniszter. Az is egészen bizonyos, hogy a parlamentben rekonstruált kormány fog bemutatkozni. Sokat beszélnek politikai körökben arról is, hogy a parlamentet rendkívüli ülésre hívják össze. Ha ez valószínűnek bizonyul, akkor elsősorban a korona zásához szükséges rendkívüli költ-

ségvetést fogják megszavaztatni. (Rador.)

BUCURESTI. Vattotaru belügyminiszter Incules besszarábiai miniszter kíséretében Kisenevbe érkezett.

Tudvalevő, hogy Incules és a besszarábiai pártok között áthidalhatatlan ellentétek vannak. Ezeknek elsimítására ment Besszarábiába a belügyminiszter. (Rador.)

— A vasúti kocsi park kijavítása. Bucuresti. A magyar gépgyárosok képviselői kihallgatáson jelentek meg Moson közlekedésügyi miniszternél, akinek ajánlatot tettek a romániai kocsi park kijavítására. A közlekedésügyi miniszter az ajánlatot tanulmányozás végett átadta a CFR vezérigazgatóságának. (Rador.)

Tömörkény írásából.*)

Mihály az új szóval.

A másnapos állapotnak, amikor valaki előtte való este vendégségben volt s nem maradt ideje az alvásra, az a szokásos neve, hogy zákányos állapot. Hogy honnan került ez a szó ennek a fogalomnak a megjelölésére azt nem lehet tudni. Van a határban egy nagy darab homoki föld, bortermő vidék. annak Zákány a neve. Valamikor, így szól a beszéd, a Zákány család lett volna. Ez a familia régen kivészett, magja sem maradt. Neves család volt régebben, Zákány Istvánról föl van jegyezve, hogy főbíró korában ültette le a fejét a török. A mit ugyan éppen akkor három alsóvárosi barátal megtett s így a főbíró kellő lelki kísérettel ment föl a menyországba.

Ez azonban nem ok arra, hogy erről nevezzék el a másnapos ember sorsát zákányos állapotnak. Mert igaz ugyan, hogy a zákányi kapitányságban sok a borszőlő, de hát az van Doma-

*) Mutatvány Tömörkény Posthumus kötetéből, mely „Célszerű szegény emberek” címmel nemrég jelent meg.

széken, Szatymázon, Balácsán, Bajárhalmán, meg máshol is, de azért sohase mondja senki, hogy balástyás állapotban van.

Ezzel a szóval csak Zákány van megítélve. Azaz, hogy csak volt. Tegnap bennjárt a járásbírósnak egy tanyai magyar s új kifejezést hozott.

Az ember azon irányban levezette meg a járásbírósnak a pecsétet, hogy tartozik egy másik embernek háromszáz koronával, de nem fizeti meg.

A tanyai jelentkezik rendes időben a bíróságnál. Ott van az ügyvéd is. A magyar középkori ember, rendes ünneplő ruhában, de egy kicsit gyűrött az ábrázata, látszik rajta, hogy olyan boros-formában van.

Egyébként azonban rendet tud és igyekszik az illendőséget megadni. Mint illik is. Minél fogva a bíró nem is szól neki a zákányos állapot felől semmit. Csak azt mondja:

— Azért van hívatta, mert háromszáz koronát követel magán a Jóljárt János. Beismeri-e, hogy tartozik ezzel a pénzzel?

— Be én, — mondja Mihály. — Hogyne ismerném be. Becsületes ember vagyok én. Még vol-

tam szorulva, hát adott a János háromszáz koronát. Mert egy kis földet vöttem, kértem alássan. A mivel én tartozok, én azt fizettem.

— De — véli a bíró — most éppen azért van itt ez a porlekedés, hogy nem fizett.

— Hát kértem szépen, — eskü a szóba Mihály, — nem kérte eddig a János. Hát miért nem szólt, ha köll nek a pénz?

— Szóval maga hajlandó fizetni?

— Hát nem akarok én még csalni senkit. Fizetők.

— El is hozta a pénzt?

Mihály csóválja a fejét ezen különös dolgok miatt.

— Már hogy hozhattam volna, — feleli — mikor azt sem tudtam, hogy miben akariák fájlalni a fejemet. Pedig — teszi hozzá — máma fájl amugy is. De én fizetők. Elégge szaggatja már a szívemet, hogy a János porre mönt, pedig szót is érthetőt volna velem.

No, így rendben van a dolog. Megírják az egyezségről való írást, hogy Mihály becsülettel meg fog fizetni Jánosnak. Mikor készen van a hivatalos levél, azt mondja a bíró a Mihálynak:

— No most már írja alá.

— Nem írom én — mondja Mihály.

— Már miért nem?

* Mihály lemondólag csapkod a kezével a levegőbe és elszenvedve jelenti ki:

— Mert, én kéröm be vagyok zámborosodva. Hát nem tetszik rajtam látni, hogy én be vagyok zámborosodva? Hát hogy írjam én ilyen állapotban a nevemet? Hiszen nem fog most az kezemben a toll!

— No, biztatja a bíró, — azért majd csak megy az valahogy. Csak írja ide a nevét.

Ez nehéz kenyér — ilyenkor. Mihály tetován lép az asztalhoz. Nehéz kezében sehogy sem áll a toll.

— No, csak bátran, — biztatja a bíró.

Mihály azután a kiterített papíros alá lassan odarajzolja a nevét, de megizzad bele. Előbb a ső betűt, azután az ő betűket, megint ső betűt. Mire a Mihályt jelentő rajzoknak a végére jut, végig van írva az egész ív papíros.

Kétségbeesetten néz a csinálmányára. Hát ezek is betűk? Most már mérgeesen szól az ügyvéd felé:

Felsőbányán.

(Isac Emil főfelügyelő látogatása.)

Felsőbányáról jelentik, hogy az ottani festőkolóniát meglátogatva Isac Emil szépművészeti főfelügyelő, aki a festőművészeknek megígérte, hogy állami támogatást eszközöl ki számukra. A város hatóságának kijelentette, hogy egy, a városi tanács által beadandó kérelem alapján megteszi az intézkedéseket arra nézve, hogy a jelenlegi szakiskolát állandó jellegűvé tegyék. Az új műterem felépítésére Felsőbánya város hatósága ingyen építkezési anyagot adományoz. Isac főfelügyelő tiszteletére a kolónia tagjai kiállítást rendeztek. A festőművészek között aradiak is vannak, akik közül Nagy Oszkár, Hritz Sándor, Róth Ferenc képeit a főfelügyelő dícséretben részesítette. Mindegyikük technikája erősen fejlődött és így a kiállításon elsőrangú képeket állítottak ki. Nagy sikere volt még Litteczky Endrének, Krausz Bertinek és Honkának, Pirk Jánosnak.

A művészek a telet Felsőbányán fogják tölteni s a város vezetősége már két vagon tűzifát utalt ki részükre.

Mindenesetre köszönetes fele-
ség, hogy Felsőbánya város ve-
zetősége ilyen kedvezményekben
részesheti azokat a festőművésze-
ket, akik tehetségük és szorgal-
muk révén megérdemlik az állami
támogatást.

— Hanem a felkutatás urának se felejtöm el, hogy engöm erre a napra becítáltatott.

No, — mondja a biró, — nem az ügyvéd az, hívta magát, hanem én.

Mihály a bíróné mutat a bal-
keze ujjával:

— Hát akkor a tekintetös bíró
urra van panaszsom. Hogy minek
hívat éppen ilyen időben, mikor
én be vagyok zámborosodva? *

De most meg már a bíró túrelme fonalának kezd vége szakadni.

— Ejnye, ejnye Mihály, — csattan föl, — lát én alkalmazkodjam ahhoz, hogy magának melyik napon tetszik, részegeskedni?

Mihály az emeltebb hangon mondott szavakat megütődve veszi tudomásul. Hátrább lép és ismét fájdalmas tekintetet vet a bíróra. E tekintetben súlyos vádfoglaltatik az összes városi értelemiségek iránt.

— Tekintetös ur, mondja csön
desen, békítőleg és magyarázólag
— ezt nem ilyen értelmömben köll
vönni. Nem vagyok én boroskan-
cső. Se isszákos, se sömml. De én
rám mincsen tekintettel a királyi
törvény: . . . Mert én tegnap ad-
tam férjhez az egyetlen leányo-
mat, hát mikor lögyek részög.
ha még ilyenkor sem?

Mihály ezen méltatlankodással távozott a törvényházból. Mert nem járja az, hogy a zámborodott ságra nincsen tekintettel a királyi törvény. Ez nem elégítő . . .

Aradon esik a cukor ára. (Regatbelli importőrök kudarcá.)

A cukor árában különös mozgolódás tapasztalható néhány nap óta. Ez a mozgolódás egyelőre még bizonytalan és lassu lendülettel az olcsóbbodás felé irányul és arra enged következtetni, hogy az eddig oly szilárd és magas cukorárak a mostani lanyhuló irányzat fix pontra jutása után a mai áraknál jóval alacsonyabban árusítják majd az aradi kereskedők a cukrot. Különös ez az olcsóbbodó tendencia azért is, mert a tulajdonképeni cukorkampány csak októberben indul meg és eredetileg csak októberben volna időszerű a cukor árának erősebb esése. Érdekes az is, hogy a cseh cukornak 32 leies különkénti ár felelne meg ma Aradon a nagykereskedői forgalomban, de ennél az árnál már minden kiskereskedésben is olcsóbban vásárolhatnak cukrot a fogyasztók. Azonban Csehszágban is csak októberre lesz elegendő exportcukor. A cseh ipar pangása folytán jelenleg Csehszágban is kevés cukor van és nagyobb exportmeny nyiséget nemcsak a cukorhiány miatt nem szállíthatnának, hanem mert a legkisebb export ártási mértékben emelné még a mai kifizetetlen árakat is úgy, hogy román kereskedő októberig nem importálhat cseh cukrot.

Az aradi üzletekben azonban egyszerűlőn napról-napra változnak az árak — lefelé. Az árcsökkenés ma még nagyon bizonytalan tapogatozó léptekkel halad, aminek az az igazolása, hogy minden üzletben más ár van. Ma 26–30 le között váltakozik Aradon a cukor ára az egyes üzletekben. Az olcsóbb árakat azok a kereskedők szabták meg, akiknek nagyobb készletük van és az a szándék látszik, hogy mindenki szabadulni igyekszik mai cukorkészletétől. Nagyon valószínű, hogy az aradi kereskedők, ha eddig talán nem is, de rövidesen még veszteséggel is tudnak cukorkészletükön.

Ennek az érdekes jelenségnek meg van a maga oka. Annak idején, amikor a leu még magasan állott Párisban, több regátbelli kereskedő nagyobb mennyiségű cukrot importált Konstanzán és Galatzon keresztül az olcsó francia frankért és a mai cukoráraknál jóval alacsonyabb áron. Az importőrök akkoriban a több hajórakományt kitevő cukorszállítmányt, úgy ahogy megérkezett elraktározták és várták a konjunkturát. A konjunkturának most kellett volna bekövetkeznie, az októberi cukorkampány előtt, mert általában ilyenkor a legmagasabbak a cukorárak. Hogy, hogy nem, a cukorfelhalmozó importőrök terve nem sikerült. Ennek főleg a nagyközönség az oka, amely minden bizonnyal azért, mert nem bírta el a magas árakat, az erre az időszakra eső korábban elfogyasztott mennyiségnél jóval kevesebbet vásárolt. De a kereskedők is bőven

ellátták raktáraikat, nehogy a kampany megindulása előtti magas áron kelljen újabb bevásárlást eszközölniök. Így az eddig általában szokásban volt nagy cukorkereslet elmaradt, a regátbeli importőrök pedig, ha már magasabb árakat nem érhettek el, szeretnék megtartani a máit és csak lassu tempóval vetik piacra felhalmozott készleteiket. Azonban rövidesen szűkíteni kell, mert az októberben meginduló cukorkampany erősen leveri a cukorárakat, amihez hozzájárul majd a leu valószínű javulása is, amit a jól végrehajtott terményexport idéz elő. Ez az oka annak, hogy az aradi cukorárak, ha egyelőre bizonytalanul is, de fokozatosan és következetesen esnek.

Betörés a város közénén

(Elfogott lakástosztogatók.)

Az utóbbi hónapokban örömmel tapasztalhatta Arad város közönsége a közbiztonság állandó javulását. Amig régebben szinte nappról-napra történtek rablások, betörések és tolvajlások Aradon, mostanig csak kisebb kihágási ügyek foglalkoztatták a rendőrséget. — Ujabban azonban a gyakran ismétlődő bűnesetek, nagyobb sikkasztások, utcai rablótámadások és betörések tartják izgalomban a város közönségét.

Csak tegnap számoltunk be egy vakmerő utcai rablótámadásról, amelyet a város központjában fényes nappal hajtottak végre. Ma pedig betörés történt Arad legforgalmasabb utcájában szintén nappal. Dél előtt 10 óra tájban a Bul. Regele Ferdinánd (Boros Béni tér) 21. szám alatti házban betörték Kozma Jánosné lakására. A betörők felfeszítették a lakás ajtaját, a szobákba behatolva minden ott található fehérneműt összeszedték, a párnákról leszedték a huzatokat, a szekrényt kiürítették és alaposan felpakolva megszöktek. Szinte érthetetlen, hogy a forgalmas udvarban, ahol állandóan sokan tartózkodnak hogyan hajthatták végre észrevétel nélkül a vakmerő betörést. A rendőrség azonnal értesült a betörésről és bevezette a legszélesebb körű nyomozást. A gyorsan lefolytatott nyomozásnak megvolt az eredménye, sikerült le tartóztatni Takács Józsefnét és Rajai Rózát, akik beismerték, hogy a betörést ők követték el. A betörés végrehajtása azért nem tűnt fel a lakóknak, mert Takács Józsefné igen gyakran járt Kozma Jánosnéhoz, ahol házimunkákat végzett. A betörőket a rendőrségen kivallatták és kiderült, hogy az összes lopott fehérneműeken tulajdoltak. A bevallott címeken sikerült a lopott tárgyakat megtalálni. A rendőrség tovább nyomoz mer az a gyanu, hogy a két asszony lelkiismeretét több bűn is terheli.

Hozzászólás a strandolás problémáihoz

„Más idő, — más erkölcsök“ sóhajtott fel egy ösünk, mikor az erkölcsük sülyedését látta a fiaiban. Mióta ez az első sóhaj elhangzott, hosszú évszázadokon keresztül sokszor hallatták a sóhajtott bölcsek és nevelők s még sem tudták meggátolni minden igyekezetük dacára az erkölcsök sülyedését, tehát kár sóhajtoznunk! Életmódunk, lelkivilágunk, felfogásunk rövid idő alatt óriásit változott, ne csodálkozzunk tehát, ha az erkölcsi élet terén oly hatalmas zuhanással sülyedünk lefelé, ha ma az erkölcstelenség tanyája és az azokra alkalmat adó társaságok a leglátogatottabb helyek s egyuttal a legártatlanabb szinben vannak beállítva az emberiség felfogásában. A strandolás, jobban mondva az ott végbemenő sikamlós élet és egyes jelenetek, csak kiforrásai az emberiség mai erkölcsének, lelkivilágának, mit meggátolni nem lehet. Ép így felvethetnénk a társadalmi élet számtalan más hasonló problémáit is, a divatról nem szólva s ha mindezek ellen küzdenénk, lármáznánk, kinevetnénk s ha netalán megjelenénk egyszer a strandon, a korzón ujjal mutatna ránk az egész világ.

Hogy pedig őszinte véleménynyel szólhassunk mi férfiak ily problémákhoz, ismernünk kell először is saját magunkat s hogy milyenek vagyunk, erre különösen jellemző egy családapának a multkori „Önagsága problémájá”-hoz hozzászóló levele, melyben ő hajlandó volna más feleségének vállait megpacskolva „Szervusz angyalom”-mal köszönni, de hogy valaki az ő leányával hasonlóan bánna, ezt kerekén kikéri magának. Tehát mi férfiak szeretjük, vagy legalább is nem idegenkedünk a sikamlós ételtől s nem szeretjük a mindig erkölcsöket prédikáló nőket, lányokat, legyünk bár fiatalok, vagy „öregek”, kivéve, ha erre saját egyéniségünkől kifolyólag, általunk meg nem változtatható okaink vannak, hogy „savanyu a szőlő.” Mindezek dacára mondhatjuk, hogy nyugodtan mehet mindenki a strandra anélkül, hogy aktív részt vegyen az ott levő könnyelmű életben, — hisz hiába is védjük, óvjuk leányainkat, fiainkat, — ha ők keresik az alkalmat, — még a templotól is félténünk kell őket.

Strandoljanak csak! Hevitse vérüket a nap melege, cigarettázzanak a korzón, szivarozzanak a fekete mellett a kávéházban, járjanak a legdekoltáltabb ruhákban, tüzzenek piros szegfűt harisnya-kötőjükbe, tegeződjenek minden vasalt nadrágu „urimemberrel“ — annál jobban ki fog tűnni egy-egy szerény, jól nevelt, szolid leány az ő erkölcsével, — mert biztosítom őket és a nők is tudják, hogy a strandon még nem kötöttek érvényes házasságot s az sem mindennapi dolog, hogy oly nőt vegyen el valaki, akit legelőször is úgy szólított meg, hogy „Szer-vusz angyalom!“ Egy fiatalember.

— Leszerelt a magyar hadsereg. Budapest. A nemzetközi katonai ellenőrző bizottság a mai napon befejezte munkáját, miután a magyar hadsereg leszerelése a békeszerződésben előírt feltételek szerint megtörtént.

Hogy áll a leu?

Szeptember 1-én fizettek 100 lelért:

Párisban ^{Dunaposta je} ^{lentés szerint} ^{Rador jelen} ^{té szerint} 9:47¹/₂ frankot
9:30² frankot

Budapesten 1700 koronát

Brüsszelben 10.02 frankot

Berlinben 1300 márkát

Belgrádban 73.50 dinárt

Bécsben 60000 koronát

Orvosok lakás nélkül.

(Dr. Bradean megyei főorvos
hajléktalan.)

Az aradi lakásínségre jellemző, hogy két fontos hivatású aradi lakos, két orvos, már hosszú idő óta ostromolja a lakáshivatalt, hogy juttassa őket megfelelő lakás hoz, ami mindmáig nem történt meg. Dr. Bradean Athanasz megyei főorvos már több ízben nyújtotta be a lakáshivatalhoz kérvényeket, a melyekben általa megjelölt megüresedő lakások kiutalását kérte. Kérelmeit vagy azzal utasították el, hogy azt az eddigi bérlője egy másik lakásért cseréli el, vagy pedig a kérelmet le sem tárgyalták. Így még május hónapban beadta Gallay járásbírónak a Nicu Filipescu (Flórián utca) 22. szám alatt la katlanul álló lakására a kérvényt. A kérelmet máig sem tárgyalták le. A főorvos már régebben beadta a néhány héttel ezelőtt Amerikába költözött dr. Hecht Arnoldnak a Consistoriului (Batthyány) utcában megüresedett lakására a kérvényét. A lakásbérbeadóbizottság ma délutáni ülésén tárgyalja le a Hecht fele lakás kiutalásának ügyét, de a tárgyalásra a kérelmező főorvost meg sem idézték.

Dr. Dohány gyermekorvos már másfél esztendeje gyakori látogatója a lakáshivatalnak, de minden eredmény nélkül. Dr. Dohány jelenleg egy szűk, kamaraszerű szobában lakik, amely egyszersmind a rendelője is. Sokszori hiábavaló kérvényezés után végre ma ismét tárgyalásra tűzték dr. Dohány egy újabb kérelmét, amelynek kedvező elintézése esetén a gyermekorvos másfél esztendeig tartó kálváriajárás után két szobás lakáshoz fog jutni. Dr. Doháynak annál is inkább szüksége van a most kérelmezett lakásra, mert jelenlegi egyetlen szobás bérleményéből is ki akarják lakoltatni. A két orvos lakáskálvirája szomorúan jellemző az aradi lakásviszonyokra.

— A balázsfalvi érsek Tövisen. Teusról (Tövisről) jelentik, hogy a balázsfalvi román érsek-metropolita Alba-Iuliáról (Gyulafehérvárról) oda érkezett s egy napot töltött a községben. A püspököt az összes felekezetek kiküldöttei és egy husz tagu lovasbandérium várták a község határában felállított diadalpallónál. Tegnap este fényes bankett volt a vendég tiszteletére. A banketten egy-egy református, római katolikus és zsidó hitközségi kiküldött vett részt.

Anglia otthagya a jóvátételi bizottságot

(Poincaré bukás előtt. — Millerand nem helyesli politikáját.)

PÁRIS. A jóvátételi bizottság döntő ülésén Bradburg, a bizottság angol tagja, a londoni utasítások értelmében, erélyesen állást foglalt amellett, hogy Németországnak feltételekhez nem kötött moratoriumot adjanak. Dubois francia megbízott azonban továbbra is erélyesen követelte, hogy garanciális feltételeket állapítsanak meg Németországgal szemben. Végül is az angol delegátus indítványát szavazták le, aki erre kijelentette, hogy miután Lloyd Georgetől határozott utasítása van arra, hogyha az angol indítványt leszavazzák, azonnal utazzék vissza, kénytelen a jóvátételi bizottságot otthagyni és Londonba visszatérni. Bradburg ezzel nyomban el is hagyta a tárgyalótermet. A döntő ülés kezdetén történt meg már az első összecsapás Bradburg és Dubois között. Délután fél hatkor már már úgy festett a helyzet, hogy a jóvátételi bizottság további munkája a felmerült ellentétek következtében lehetetlennek válik. Ekkor azonban Dubois új utasításokért Poincaré miniszterelnökhöz ment. Amikor a bizottság a tanácskozást folytatta Bradburg angol delegátus közölte a többi delegátusokkal, hogy ő is érintkezésbe lépett kormányával, amelytől azt az utasítást kapta, hogy hagyja el a bizottság ülését és hárítsa Franciaországra a felelősséget, amely magatartásával azt az egvedüli szervet is lehetetlennek teszi, amely még alkalmas lehet arra, hogy a versaillesi békeszerződéssel tervezett nagy problémákat megoldja. Amikor Bradburg azt a kijelentést megtette, Dubois francia delegátus újból kérte az ülés felfüggesztését és ismét Poincaréhoz sietett. Az Astoriából visszatérve Dubois közölte a delegátusokkal, hogy Poincaré, aki eddig mindig nemet mondott, most már kijelentette, hogy elfogadja a belga közvetítő indítványt azzal a feltétellel, ha előzőleg az angol javaslat felett szavaznak és azt elutasítják. A delegátusok ekkor azzal a kérdéssel fordultak Duboishoz, hogy biztosítja-e őket, hogy Poincaré nemcsak elfogadja a bizottság döntését, hanem lemond minden további önálló lépésről. Dubois erre azt válaszolta, hogy a kapott utasításokban benne van az az ígéret is. Ezután Bradburg javaslatát leszavazták és elfogadták a belga közvetítő indítványt. A bizottság ülése után Poincaré a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Franciaország további magatartását a németekre összehívott minisztertanács fogja eldönteni. Párisi politikai körökben rámutatnak arra, hogy Millerand köztársasági elnök nem mindenben helyesli Poincaré eljárását és könnyen lehetséges, hogy a pénteki minisztertanács megbuktatja Poincarét. Nem hiszik, hogy a minisztertanács hozzájáruljon a jóvátételi bizottság döntéséhez. Erre három eshetőség enged következtetni: vagy Poincaré enged és Franciaország csak előretolja a Rajna balpartján álló csapatait, vagy pedig Poincaré állja Duboisnak adott

szavát, de akkor meg is bukik. Más forrás szerint nincs kizárva, hogy a francia kormány Belgium közbelépésére elfogadja a jóvátételi bizottság határozatát. Ha Belgium kijelenti, hogy a Franciaország által követelt garanciák nélkül is elfogadja a német pénztári jegyeket, akkor a francia kormánynak nincsen oka a további akcióra, mert az 1922. év végén esedékes német jóvátételi összegek ugyanis Belgiumot illetik meg. Francia hivatalos körök közlése szerint Franciaország nem gondol katonai rendszabályokra és nem akarja megszállani a Ruhr-vidéket, csak rendőri rendszabályok-

Az Acsev. új palotája. (Megkezdik a tisztviselő-lakások építését.)

Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotája mellett hatalmas háztelkek húzódnak el, amelynek Burlevardul Regele Ferdinand (József főherceg uti) részén egy egyemeletes bérház van, a Bulevardul Regele Carol (Erzsébet királyné körút) felől eső része beépítetlen. Ezen a beépítetlen háztelken tervezték annak idején a katolikus gimnázium felépítését. Ezt a tervet, mint ismeretes, időközben megváltoztatták és a katolikus főgimnázium a Kálvin János- és a Ciontea (Pöltenberg) utcák között lévő telken épül fel. A Bulevardul Ferdinand (József főherceg uti) épület és telek eddig Purgly János tulajdona volt. Egy tegnap aláírt szerződéssel a Purgly féle telek gazdát cserélt, az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága vette meg. A most megvásárolt épülettel és telekkel messzebbmenő céljai vannak az Acsev igazgatóságának. A telek beépítetlen részén hatalmas háromemeletes palotát szándékoznak építeni. Ez a szándék már régi keletű, sőt a tervek is már készen vannak. Az új palota építésével az a célja az Acsev igazgatóságának, hogy tisztviselőit rendes lakáshoz juttassa. A város vezetésével már megindultak a tárgyalások, a melyek arra irányulnak, hogy az építendő ház felett kizárólagos joggal rendelkezessen az Acsev igazgatósága. Mint munkatársunknak kijelentették, a horribilis kiadásokat igénylő házépítést nem kezdenék meg mindaddig, amíg a város nem nyújt biztosítékot aziránt, hogy katonai vagy más hatósági rekvirálások nem korlátozzák az épület és a lakások birtokjogában az Acsevet. Ha a város garantálja, hogy az új épületben nem rekvirál senkisé, akkor az építkezést már néhány nap múlva megkezdik.

Arad város építészeti bizottsága most tárgyalja az építkezés terveit és ha a szükséges építési engedélyt kiállítják, akkor az alapozási munkálatokhoz azonnal hozzáfognak. A tervek szerint az Acsev tisztviselői részére építendő palota három emeletes lesz. Homlokzata a Bulevardul Carol (Erzsébet ki-

ral akar Németországra nyomást gyakorolni.

BERLIN. A jóvátételi bizottság ülésén hozott határozatot még nem tekintik a moratorium engedélyezésének, de elvetésének sem hanem csak kompromisszumos javaslat elfogadásának. Ez pedig az év végéig terjedő moratoriumot jelentene. Azt remélik, hogy a Belgiummal való tárgyalások megállapodásra fognak vezetni. Ha mégsem kerülne sor megegyezésre és a követelt arany mennyiséget letétbe kellene helyezni, az egyenlő volna az arannyal való készpénzfizetéssel, ami azonban újabb komolyabb nehézségeket idézne elő. Még remélik, hogy sikerül kielégítő megoldást találni.

rállyé körutja) néz és egy belső szárny is épül. A háromemeletes épületben 3-4 szobás lakásokat terveznek, ahol 12 tisztviselőcsalád talál majd elhelyezést. A napokban megkezdődő építkezések már valószínűleg tavasszal befejezést nyernek, nyárra már beköltözhetnek a tisztviselők, akiknek felszabaduló eddigi lakásai nagyenyhítésre lesznek az aradi lakás hiánynak. A Bulevardul Regele Ferdinand (József főherceg uti) egyemeletes bérházzal is vannak tervei az Acsev vezetésének, a mennyiben az előző építkezések befejezése után kétemeletesre egészítik ki. Az építkezések megkezdéséhez természetesen feltétlenül szükséges Arad városának az a nyilatkozata, amely minden rekvirálástól mentesíti az új Acsev palotát, mert ezirányú biztosíték nélkül nem kezdik meg az építkezéssel járó hatalmas kiadásokat. Azonban ha ez az akadály elmúlik Arad városa egy új szép palotával és 12 lakással bővül. Udvös volna, ha a város vezetősége kedvezményeket nyújtásával rábírná Arad többi tehetséges nagyvállalatait, hogy székházak és tisztviselőlakások építésével az Acsev dicséretreméltó példáját kövessék.

Öngyilkos aggastyán.

Egy öregember öngyilkosságát jelentették ma délelőtt az aradi államrendőrségnek. A Str. Oituz (Illés-utca) 27a számú ház lakójának feltűnt, hogy Pálfi József 74 éves öreg ember ma reggel a rendes időben nem jön ki szobájából. A lakók zörgetni kezdtek és miután választ nem kaptak, betörték a beretesztelt ajtót. A szobában megdöbbszölgő látvány tárult eléjük. Az öreg Pálfi ott csüngött az ablak kilincsére felakasztva elkékült arccal. Bámulszik kétségbeesésről és önuralomról tanuskodik az, hogy az öreg ember térdeplő helyzetben guggolt a földön kötéllel a nyakán. Az életunt ember zsebében levelet találtak, amelyben gyögyithatatlanságát betegségét hozta fel öngyilkossága okául. Pálfi József holttestét a felső temető hullakamrájába szállították.

HIREK.

Vasúti szerencsétlenség.

(Összeütközött személyvonatok.)

Teiusról (Tövisről) ma vasúti szerencsétlenségről érkezett jelentés Aradra, amely szerint két személyvonat ütközött össze egymással. A jelentés azt mondja, hogy a Clujról (Kolozsvárról) Teiusra érkező személyvonat belefutott a Brasov (Brassó) felől jövő személyvonatba. Szerencsére a két vonat már csak mérsékelt sebességgel haladt. Így is három személykocsi a hasznavehetetlenségig megrongálódott és ezek utasai közül hárman súlyosabban és tizenkilencen könnyebben megsebesültek. Az összeütközést valószínűleg hibás váltóállítás okozta. A vizsgálatot megindították.

— A koronázás előkészületei. Bucuresti. Ma délelőtt újabb minisztertanács volt, amelyen ismét a koronázási előkészületekkel foglalkoztak. A minisztertanács után Misu udvari miniszter Sinaiába utazott, hogy a megállapodást jóváhagyás végett a király elé terjessze. Délután újabb minisztertanács lesz. (Rador.)

— Sándor szerb király megbüntette a bátyját. Belgrád. Sándor király bátyját, György herceget valótlán híreknek a sajtóban való terjesztése miatt megbüntette. A büntetés abból áll, hogy husz napig nem hagyhatja el az ószerbiai Nist és nem részesül a királyi család tagjait megillető tiszteletadásban.

— Változás az arad-temesvári menetrendben. A timisoarai vasútigazgatóság szeptember elsejével több változtatást eszközöl a menetrendben. Így elsősorban az Aradról reggeli 5 óra 30 perckor érkező személyvonat érkezési ideje változott meg, ez a vonat ezentúl reggel 7 óra 09 perckor fog Timisoarára érkezni és Aradról hajnali 5 óra 38 perckor indul. Az aradi forgalomban más változás nem történt.

— Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— A görög-török háború. Athén. A törökök váratlan offenzívája következtében a görög csapatok Karahisszár mellől teljes rendben visszavonultak. A görög kormány cáfolja azt a hírt, hogy a Kemal pasa diadalmasan előrenyomuló divízióit francia tisztek vezetnék. (Rador.)

— Eljárás tiltott deviza-üzletek miatt. Budapest. A rendőrfőkapitányságra ma tizenhét bankcég főnökét állították elő. Az a vád ellenük, hogy tiltott devizaügyleteket kötöttek.

— Házasság. Székely Paula Arad és Somló István Chisineu vasárnap déli 12 órakor az izr. templomban házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A kommunisták pere. Bucuresti. A kommunista-perben elítéltek felelősségének tárgyalására a legfelsőbb katonai törvényszék szeptember hetedikét tűzte ki. (Rador.)

— Halálozás. Glück Zsigmond mészáros, a Glück Károly és Fia cég beltagja, 62 éves korában aug. 31-én elhunyt. Családján kívül kiterjedt, előkelő rokonsága gyászolja. Temetése szeptember 3-án, délután három órakor lesz a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 11. számú házból.

Lelepiezett aradi kémszervezet.

(Letartóztatott aradi asszony. — A bucaresti nyomozás eredménye.)

Az aradi sziguranca nagyszabású kémszervezet nyomozására kapott ma délelőtt Bucurestiből távirati megbízást. Bucurestiben a rendőrség és a sziguranca detektívjei már hónapok óta figyelnek egy export-import-céget. A cégnek fényesen berendezett irodái vannak Bucuresti egyik főutcáján. A detektívek megfigyelése szerint a cég, dacára annak, hogy nagyszámu személyzetrel dolgozik és Románia minden nagyobb városában összeköttetésekkel rendelkezik, semmiféle vagy nagyon csekély fizetési forgalmat bonyolít le. A napokban a sziguranca megfelelő adatok birtokában házkutatást tartott a cég iroda-helyiségeiben. A házkuta-

tás szenzációs eredménnyel végződött, mert kiderült, hogy az export-import cég egy Románia minden városára kiterjedő kémszervezettel rendelkezik. Az iratok átvizsgálása alkalmával a nyomozó detektívek aradi levelezésekre is akadtak. A vizsgálat alapján a ma érkezett távirat felhívja az aradi szigurancát, hogy tartson házkutatást Tóth Julia aradi lakosnál. A sziguranca detektívjei ma délután megjelentek Tóth Julia Ormay Norbert-utcai lakásán és a házkutatás eredményeként Tóth Julián kívül még négy aradi egyént tartóztattak le. A letartóztatott gyanúsítottakat még a mai napon Bucurestibe szállították.

— Tizenkétezer lakásper Budapest. Budapest. Az augusztus elsején életbeléptetett új lakásrendelet intézkedéseinek következtében máris tizenkétezer lakásper indítottak csak magában a fővárosban.

— Kihallgatták a sikkasztó postafisztet. Az aradi vizsgálóbírószágon ma délelőtt kezdtek meg Mandru Konstantin sikkasztó postahivatalnok ügyében a kihallgatásokat. A vizsgálóbíró elsőnek Mandru Konstantint hallgatta ki és az előzetes letartóztatásról szóló végzést hirdette ki előtte. Ezután Bulzan Avram postafőnököt hallgatták ki a sikkasztás felfedezéseinek körülményeiről.

— Hangverseny Lippán. Aradi műkedvelők és színifővendékek holnap, szombaton a lippai Centrálban műsoros estélyt és táncmulatságot rendeznek.

— Templomülések az Orth. Izr. Hitközség új templomában (nem tagoknak is) bérbe adnak, valamint f. hó 3-án d. u. 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen örök áron eladnak.

— Klasszikus tánc és női testnevelés. Zina Luca bécsi tanárnő hazaérkezett és városunkban tartózkodik. Itt tartózkodását arra akarja felhasználni, hogy bécsi nagyszerű iskolája mintájára, városunkban is bevezesse a modern női testnevelési és testápolási kurzusokat. E kurzusok által a nálunk nagyon is elhanyagolt női testnevelés kérdését óhajtja aktuálissá tenni. A kurzusok egyelőre 6 hétre, esetleg 2 hónapra vannak tervezve, heti 3 leckeórával, melyek közül 1 óra hygienikus gymnastikával — testápolással, a másik 2 óra zene melletti rhythmikus, harmonikus és klasszikus táncgyakorlatokkal lesz kitöltve. Külön kurzusok lesznek gyermekek, fiatal leányok és asszonyok részére egyelőre kedd, csütörtök és pénteken délután 5—7 óráig. 7—8 óráig hivatásban lévő nők részére 50% engedmény mellett. Rendes havi díj 12 leckeóráért 200 lei. Speciális kurzus kövér nők részére, ugyancsak egyes leckeórák megegyezés szerint. Jelentkezések szombattól kezdve 5—7-ig a Kulturpalota kistermében.

— Poloskairást vállalt Lovas lakástisztító, Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— Gazdátlan ökrök. Egy rendőrnő ma délelőtt egy vörös barna gazdátlan ökröt talált az utcán. Tulajdonosa megfelelő okmányok felmutatásával átvetheti a rendőrségen.

— Halló! Halló! Igen-igen ott találkoztunk a tisztviselők és alkalmazottak parkünnepélyén vasárnap, mert egyedül ott lehet igazán kellemesen szórakozni. Képzeld el, mily szenzációs lesz pl. a szüreti mulatság a szőlőlopással. Halálra kacagjuk magunkat. Vagy a kabaré, amelyben a színtársulat közkedvelt tagjai új szenzációs dolgokkal szerepelnek. Feltétlen legyen ott. De ne mulasztson el jegyet venni a tombolára, lehetőleg többet is, mert valóban szerencsét tesz próbára, oly értékes nyeremények vannak. Azonkívül pedig semmi kockázat, minden egyes szám biztosan nyer. Én azonkívül legjobban a szépségversenyt ambicionálom és nagy súlyt helyezek arra, hogy kisleányom megnyerje a gyermek-szépségversenyt, melynek díjai különösen értékesek. Na és a szerencsehalászat? És mit szól a tánchoz? Igazán ideje volt egy kellemes táncmulatságot rendezni. Én legálább reggelig fogok táncolni. És Ön? Persze... persze... tehát a vizionálásra vasárnap az Eminescu (Baross)-parkban! De korán ott legyen, lehetőleg már három órakor, mert a katonazené már három órakor kezdi hangversenyét és ugyanakkor kezdődnek a szépségversenyek is.

Irodalom és művészet.

Színház-nyitás.

(Eldőleges színházi jelentés.)

A Városi színház igazgatóságának jelentése szerint az idei szezon szeptember hó 7-én kezdődik. Ez alkalmából a színház igazgatósága a következő bérleti felhívást adta ki: Az évad-bérlet szeptember hó 7-én kezdődik és az igazgatóság alkalmat akar adni azoknak, akik eddig bármely okból nem jegyezték elő bérletüket, hogy biztosíthassák helyüket. A színház irodája és pénztára szeptember 6-ig bezárólag még elfogad bérletjegyzéseket. Bérletni mindennap délelőtt 10 órától 12 óráig s délután 3 órától 5 óráig lehet a színház irodájában és a pénztárnál. Bérleti feltételek: Bérletni lehet vagy 210 előadásra, tehát egész időnyire, vagy 70 A, 70 B, illetve 70 C előadásra. A bérlet három részben fizetendő és pedig az első a bérletjegy átvételkor, a második november hó 1-én, a harmadik részlet pedig január hó 1-én. A bérlet annak lejártáig fel nem bontható. A ta-

valyi bérletké kéretnek, hogy jegyeiket 1922. szeptember hó 3-án déli 12 óráig átvenni sziveskedjenek, mert azontúl jogalk megsejtsinésével, az újabb bérletre jelentkezőknek fognak kiadatni.

Közh a színház igazgatósága az új tagok névsorát is, amely a következő: Balogh Böske táncos szubrett, Gergely Gizi vigjátéki szubrett, Harmath Mary naiva, Kálmán Sári drámai hősnő, Lepa Dóra operabékesnő, Novák Irén anyaszínésznő, Madarász Margit szubrett, Grozavescu Traian tenorista állandó vendég, Jávör Andor főszereplő, Galetta Ferenc énekes bonviván. Egész sereg újdonságot és reprimet jelez az előzetes színházi jelentés.

A zsákhordó tanár előadása. Holnap, szombaton a Haladás előadásnak külön érdekessége lesz György János előadása. Bizonyára élénk emlékeztében él az aradi közönségnek dr. György János tanár, aki szociológiai ismereteinek gyűjtése végett annak idején az aradi vaggongyárban dolgozott mint egyszerű munkás. Majd hajón cipelte a nehéz zsákokat. Azután Amerikába vándorolt, ahonnan most visszatért Aradra. A nagyműveltségű és doktorátussal rendelkező tanár érdekes tapasztalatairól, amerikai utazásairól és a mai társadalom megújulásának lehetőségéről fog előadást tartani a Haladásban. Az általános ismert tanár előadása iránt széles körben nagy az érdeklődés.

„A két arcu asszony” — bemutatta az Apolló színház pénteken. Az élet gyakran állítja problémák elé az embereket. Problémák elé, a melyeknek megoldásától boldogság, jövő függ. Egy ilyen probléma elé kerül Percy Wilmont: a két arcu asszony problémája elé, amelynek megfejtésére életét is rászánja. Ez adja meg ennek a monumentális képnek anyagát, amely messze kiemelkedő esemény a filmkultura terén. Annál is inkább, mert a cimszerepben Mattyasovszky Ilona, a világszerte ismert gyönyörű filmművésznő művészetének teljével nyújt egy oly alakítást, amelyhez foghatót filmen csak ritkán láthatunk. De méltó hozzá partnere, Percy szerepében Vándory Gusztáv, aki egyik legnehezebb, de leghálásabb szerepében lép itt fel. A pénteki bemutató valóban megérdemelten óriási sikert jelentett a filmnek, amely felvételeivel és első perctől az utolsóig érdekfeszítő cselekvényével lebilincselve tartja a figyelmet. A kiváló és minden tekintetben szenzációs kép iránt óriási az érdeklődés. Az Apolló még szombaton és vasárnap tartja műsorát.

„Borzalmak éjszakája az állatseregletben” — óriási siker mellett vetítette az Uránia színház pénteki műsorán. A filmiro leghálásatosabb feladatát oldotta meg ezen a képen a szerző, amikor kiválasztotta azt a milliót, azt a keretet és cselekvényt, amely leginkább áll a közönség érdeklődésének központjában: a művészek életének feltárása. Jean Mordrier élete és megpróbáltatásai, amelyek keresztül vezetnek egy világ-hírű cirkusz változatos életén, adták meg a darab meséjéhez a gondolatot. És ez a téma alkalmat ad oly jelenetek felépítéséhez, amelyek elragadják a nézőt. A darab cluját az a jelenet képezi, amidőn a lángokban álló cirkusz egyik kiterében Jean kisleánya az oroszának között ha-

Női Velourok, férfi kabát és öltöny-szövetek, nagy választékban, feltűnő olcsó árban

„RENAISSANCE”
divatáruháza Strada Bratlanu 2. (Minorita-palota) Weltzer János-u. 2.

lálraitélten tölt el egy éjszakát, míg meg nem menti egy öreg artista a saját élete árán. A nagyszerű és mély izgalmakkal telített darab óriási sikere további nagy érdeklődést vált

ki a közönségből, amely várja a szombati új bemutatót.

* Az Apolló és Uránia színházban az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Az osztrák probléma. Cantaousino bécsi követ nyilatkozata.

BÉCS. A *Neue Freie Presse* egyik munkatársa beszélgetést folytatott Cantacusino román követtel, aki kijelentette, hogy minden reménye meg van ahhoz, hogy a genfi konferencián Ausztria ügyét kedvezően fogják elintézni. Szerinte Ausztria szószólója Genfben csak Benes lehet, aki kész programmal lép a konferencia elé. Majd általánosságban a kisantant-ra nézve megjegyezte, hogy ez a békeszerződés alapján áll, annak pontjait végrehajtja, de minden erejével azon lesz, hogy másokkal is végrehajtsa. A kisantant teljes egészet képez Európa testében és semmi olyan lépést nem engedhet meg, amely érdekeibe ütközik. De nem tűr meg olyan mozgalmat sem, amely a régi rezsim visszaállítására törekednék Ausztriában. A kisantant már többször hangsúlyozta, hogy a Habsburgok restaurációja érdekeibe ütközik és azt minden erejével meg fogja akadályozni. (Rador.)

BELGRÁD. A *Trugovinszky Glasnik* írja a veronai tanácskozásokról, hogy az csirája egy új koalíciónak, amely Ausztria Magyarországot és a klerikálisizmus között fog létrejönni Olaszország kezdeményezésére és olasz célok megvalósítására.

RÓMA. Az olasz sajtóban és a közvéleményben is olyan jelek mutatkoznak napok óta, amelyek azt látszanak igazolni, hogy az olasz-jugoszláv konfliktus *Nincsi*cs látogatása óta gyengülőben van. A feszültség legutóbb már annyira kiélesedett, hogy Olaszország jónak látta beszerezni azokat az iratokat és fényképeket, amelyek mind azt igazolták, hogy Jugoszlávia Csehszlovákiával egyetemben az osztrák határon bizonyos katonai operációkat tervez. A jugoszláv külügyminiszter római látogatása mindenesetre olyan célzatu volt, hogy meggyőzze Olaszországot Jugoszlávia jóhiszeműségéről. — Olaszország ezek után valószínűleg garanciákat követel majd arra nézve, hogy Jugoszláviában sem politikai, sem katonai körök nem gondolnak egy titkos operációra az osztrák határon.

GENF. Csütörtökön délután kezdte meg a népszövetségi tanács első konferenciáját az osztrák problémával kapcsolatosan. A pénzügyi bizottság erre vonatkozólag szerdára készíti el részletes javaslatait.

BÉCS. Seypel az osztrák külügyi bizottság előtt tegnap szánolt be külföldi utjáról. Ezek szerint

Prágában tisztában vannak azzal, hogy Ausztria nem léphet be a kisantantba. Berlinben arról a módotokról tanácskozott, hogy Németország miképpen segíthet Ausztrián. Schanzera! való megbeszéléseiből azt a meggyőződést merítette, hogy Olaszország szigorúan ragaszkodik a státus quo ante elvéhez. Ennek pedig legelső alapfeltétele az, hogy Olaszország továbbra is teljesen önálló maradjon, azonban mégis hajlandóan mutatkozik Ausztriával érem és vámunióra lépni. A kancellár beszédében kijelentette, hogy utazásával teljes mértékben elérte célját, mert abban az esetben, ha a népszövetség nem hozna kedvező döntést Ausztriára vonatkozólag úgy a köztársaság ezek után már maga is megtalálja azt az utat, amelyen a jövőben haladnia kell.

LEGUJAB

LEGUJAB

Japán flotta a török partvidékén.

Páris. A török offenzíva Szmírától keletre 400 kilométeres arcvonalra terjed. A görög csapatok az egész vonalon visszavonulóban vannak. Afiunkarabisszar romokban hever a török pergőtűz következtében.

Konstantinápoly. Az antant körökben nagy feltűnést keltett, hogy előzetes bejelentés nélkül nagyszámú japán politikusból álló bizottság érkezett Konstantinápolyba azzal a feladattal, hogy a török eseményeket megfigyelje. Az antanthoz érkezett jelentések szerint a japán flotta parancsot kapott, hogy a török tengerre evezzen. A japán akciót Szovjetország az azon közléseivel hozták összefüggésbe, amelyben tudatta a hatalmakat, hogy Konstantinápolyt és környékét nemzetközileg kívánja tenni.

Poincaré állása megrendült.

Páris. Poincaré és Millerand között igen feszült a viszony a döntés miatt. Poincaré mindvégig a belga javaslat elvetése mellett volt és ragaszkodott ahhoz, hogy a moratóriumot még burkolt formában se adják meg Németországnak. Poincaré politikáját a jóvátételi bizottság cserben hagyta. A ma összehívott minisztertanács Millerand elnököl és azt hiszik, hogy a minisztertanács kormányválság fog kirombanni és Poincaré állása forog kockán. Páris közönsége kedvtelenül fogadta a jóvátételi bizottság döntését.

Közgazdaság.

A keleti valuták.

A tőzsde rendkívül érzékeny szeizmográf, a legkisebb nemzetközi politikai eseménynek is viszsztatükrözi hatását. A legutóbbi háborús készülődések hírei lenyomták a szokol és jugoszláv korona értékét Zürichben és a nemzetközi pénzpiac, egy kalap alá vette az összes keleti valutákat, Romániát valószínűleg a kisantanttal kapcsolatosan és ez okozta a lei kisebb alábillenését Párisban. Ausztria és a korridor okozta bonyodalomban rövidesen tiszta kép alakul és néhány napon belül bizonyosra vehető a lei újabb emelkedése sőt további lejjáulás is várható, mivel Románia nem érdekelt a szláv akcióban és a nagyobb export a valuta javulását idézi elő. A magyar korona ma ismét esett 2 és fél pontot, az osztrák koronát a tegnapi hirtelen emelkedés után korábbi állásán jegyezték Zürichben, ami nem mutatja biztatónak Ausztria szanalását illető reményeket.

Belgrádban a 73.50 jegyzés szerint 137.41 leibe kerül száz dinár, Londonban egy angol fontot 627 és fél leiert adnak.

Aradi valutaárak (szept. 1.) Dollár 138, марка 11, szokol 415, dinár 145, francia frank 12, magyar korona 0.9. Kifizetések: Budapest 16, Bécs 600, Berlin 9, Prága 430.

Bucuresti kurzusok (szept. 1.) Марка 10%—11, francia frank 11%—11%, szokol 450—465, dinár 170—180, dollár 139—140, magyar korona 9—10. Kifizetések: Páris 10.95, Newyork 142, Prága 465, Berlin 8%, Bécs 19, Budapest 7.

Zürichi nyitás (szept. 1.) Berlin 0.31, Newyork 526, Milano 22.75, Prága 17.25, Budapest 0.25, Zágráb 140, Varsó 0.06, Bécs 0.005, lebeljegyzett 0.0075.

Zürichi zárlat (szept. 1.) Berlin 0.37, Amszterdam 205.50, Newyork 526, London 2347, Páris 41, Milano 23.05, Prága 17.20, Budapest 0.25, Zágráb 1.40, Varsó 0.06, Bécs 0.005, lebeljegyzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzései (szept. 1.) Napoleon d'Or 9000, angol font 9300, leva 199, dollár 2040, francia frank 155, марка 159, lira 88—92, osztrák korona 255—265, lei 16.25—16.75, szokol 70—72, svájci frank 385—395, dinár 20.60—21.00, lengyel марка 24.50—26.50. Kifizetések: Amszterdam 800—815, Bucuresti 16.25—16.75, Koppenhága 9000—9300, Milano 88—92, Páris 155—159, Prága 70—72, Zürich 385—395, Bécs 220—230, Varsó 24.50—26.50, Newyork 2000—2050.

Bécsi zárlat (szept. 1.) Prága 2500, Zágráb 200, Budapest 40, Varsó 870, Milano 3340, Bucuresti 763.00.

— Uj dinárok. Belgrád. A nemzeti bank az Amerikában készített új dinár-bankjegyeket már kibocsátotta. A régi bankjegy addig marad forgalomban, míg az új bankjegyekből elegendő készlet lesz.

— A mai hetipiac. A mai hetipiacon nagyobb áremelkedések vagy esések nem voltak tapasztalhatók. A gabonapiac árai teljesen megfeleltek a múlt heti áraknak, csak a buza árában volt lefelé némi ingadozás tapasztalható. Gabonaneműeket óriási mennyiséget hoztak Aradra, ami valószínűleg a közeledő maximálásnak az eredménye. Az élelmiszerpiacon csak a gyümölcs árában mutatkozott esés, a zöldségfélék ellenben megdrágultak. Az állatvásáron a szarvasmarha árakban volt egy-két lei csökkenés. A gabonapiac árai a következők voltak: Buza 400—420, tengeri 440, zab 350—360, árpa 360—380 lei volt. Az állatvásár árai a következők alakultak: szarvasmarha 550—570, borju 11—12, sertés 19—24 lei volt kilogrammonként.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF
főel

Cenzurat: Dr. Romul Mager.

Böhm Renéné szül. Glück Irén, Mayrovits Imréné szül. Glück Olga, Glück István úgy a ma, mint az alóttok nagyszámú rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb apa, nagypapa, sógor és áldott jó rokon

Glück Zsigmond

mészáros

munkás életének 62-ik évében hosszas szenvedés után 1922. évi augusztus hó 31-én este elhunyt.

Drága halottunkat f. é. szeptember hó 3-án d. u. 3 órakor fogjuk Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 11. számú gyászszobából temetni.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Arad, 1922. szeptember 1-én.

Böhm René, Mayrovits Imre, vejei. özv. Glück Károlyné, özv. Glück Dávidné, özv. Glück Ignácné, özv. Gabos Sománé, Klein Dávid és neje Temesvár, özv. Klein Simonné, özv. Klein Jakabné, sógor és sógornői. Glück Gyula, Gémes Imre, Glück Lina, Glück Hermina, Dr. Gabos Jenő, Glück Jenő, Glück Hajnal, Glück Adél, Glück Rezsín, Glück Andor, Glück Felice, Gabos Gyula, Gabos Piroška, unokaöccsei és hugai. Karczag Ernő, Mayrovits Iván János József, unokái. És a nagyszámú gyászoló rokonság. 4071

Büchler Mórné fájdalomtól szívvel közli, hogy szeretett férje,

Büchler Mór

hosszas szenvedés után f. hó 1-én elhunyt.

Halottunk földi maradványai f. hó 3-án d. e. 9 és fél órakor a Heim Domokos-utca 1. alatti lakásból temettetnek el.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarát és ismerősöknek, kik felejtethetetlen jó édes apánk elhalálása alkalmából temetésén részt vettek, ravatalára virágot helyeztek és részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, különösen pedig a Gutenberg dalárdának és Közművelődési társulatnak, ezúton mondunk hálás köszönetet.
4066 A gyászoló Páczl család.

Az Alsómarosparti Opre-féle

vendéglő gyönyörű konyhahelyiségében minden pénteken halastély, vasárnaponként elsőrendű csirkepaprikás és egyéb házikészítési ételek. Tárasságok részére külön pákettás termek! Saját konyháján, versenyen kívül itaok! Figyelmes, személyes kiszolgálás! Tárass vacsorák mérsékelt árárt!

Hegyi csemege szőlő

1 kg. 6 Lel. n Bordás (völ. Várhelyi)-féle fajdnyék, naponta friss tejtermékek, u. m.: legfinomabb tea-va, túró, tejfel, sajtok; 1-ma itt ementhátrappista, bányai stb. állandós kaphatók

Kozma fűszerüzlet, Strada Bratianu (Weitzer J.-utca).

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Az Apateleki Szeszőzde Szövetkezet felszámolás alatt értesíti üzletrészeseit, hogy folyó év szeptember 5-ikétől a Körösvölgyi Takarékpénztár és Ker. r. t. Borosjenőn minden egyes darab üzletrész ellenében Lei 100 felvehető.

Akiknek az eredeti üzletrészek nincsenek birtokába, azok azt Löwy Márkus urnál Apateleken az ideiglenes elismervény ellenében kikapathatják. 4062

A felszámoló bizottság.

ÉRTESÍTÉS.

Szombaton este nyílik meg a Fehér Kereszt, Caffé Restaurant pazar fényvel átalakított téli kertje. Elsőrendű román, magyar és francia konyha. Kitűnő borok, pontos kiszolgálás. 11748

Szíves pártfogást Kér Lovasberényi és Kunszabó

Apró hirdetések.

Füdnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 1 leu.

Vastagabb betűvel 2 leu.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 10 leu.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

TAKARITÓ, ki egyben pénzbeszedést is végez, óvadékkal azonnal alkalmazást nyer. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 400

MINDENES PÓZÓNO és egy nevelőnő egy gyermek mellé keresetk. Cím a kiadóban. 4016

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âge, chez une fille adulte. La science parfaite de la langue Française est nécessaire. Ce, qui enstruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise "Cultive" sont envoyer dans l'administration d' "Aradi Közlöny" Arad. 5000

SZESZGYÁRVEZETŐ nős keresetk. azonnali belépésre, ajánlatok pontos fizetési igényekkel Glück Adolf Alba-Julia küldendők. 4060

MINDENES SZOBALÉNY 16 fizetéssel felvétetik. Str. Luther 2. L. a. 6. a. 4064

TANITÓNÓT keresek. Ki két gyermeket tanítand negyedik elemre. Állomás főnök, Gurahont. 4059

PERFEKT PÓZÓNO és minden szobaléány keresetk Strada Cloaca (Szent László-u.) 9. földszint. 4068

VIDÉKRE fehérnemű varróknő keresetk hosszabb időre. Cím a kiadóban. 4058

ERDŐKEZELŐI állást keres 35 éves nős egyén, jó állami bizonyítvánnyal. Cím a kiadóban. 4056

ÜGYES fiatal kereskedősegédet felvesz Páris modellház. 4068

PERFEKTSZOBALÉNY és szakácsnő 15-re felvétetik Hollander Mikánál Str. Cloaca (Szent László-u.) 7. 4068

ÜGYES kereskedősegéd, magas fizetéssel felvétetik textilárú nagykereskedésben. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12411

Vétel és eladás.

KEVÉSSÉ használt ottomán és kerék-pár eladó. Megtekinthető a reggeli órákban és d. u. 2-5-ig Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 87., udvarban hátul Kovácsnál. 4070

CSEMEGESZŐLŐ nagyban eladó Mármory-gazdaság Str. Eminescu 2. 4069

JUTANYOS árban kaphatók divatridikülők Bitter Mariskánál Plaza Catedral (Thököly-tér) 5a. 4057

ELADÓ egy vas postakocsi egy és két lóra, egy homokfutóhoz kocsifelsőrész és négy kerék 18 éves száraz akácfaiból készítve. Postahivatal Borosjenő. 4061

ELITE, STAR, JUNO stb. best divathatpók Kerpelnél. Vidékre is pontos küldés. Ugyanott 20.000 kötet könyv olcsó kiadására. 12701

HASZNALT ÖLÖM megvételre keresetk. Bővebbet a kiadóban. 4064

ÚJ BUTORHITEL! Minden hízelképes egyén beszerezhet ebédő, háló nappali szalon, egyes fa- és vasbutorokat, író- és konyhaberendezéseket divány és matraccokat stb. Fizet hetenként Lei 1000 után Lei 6. CAROL GARAI magazin de mobile Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 12031

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmírna, argamant-szőnyegeket, török kendőket, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiséget Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festmények, mindenféle ezüst tárgyakat, perzsa és szmírna-szőnyegeket, dísz tárgyakat és egyéb gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliza-palota.) Alkalmi ajándékok és bevásárlási forrása. 11691

Ellátás.

JÓ HAZIKOSZT kapható uricseleknél Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 8. I. em. 35. 400

TELJES ELLÁTÁSRA kettő 15-16 éves diák felvétetik. Str. Mijlocul (Közép-utca) 13. 1000

TELJES ELLÁTAST keresek író, uricseleknél 1-5 kereskedelmista fiama részére. Kuliner Dániel, Pecica. 4078

Oktatás.

ANGOL, francia kurzusok. Szeptember tizenötől. Este hatkor. Lyceumban. Ötven Leu. GYERMEKKURZUSRA előjegyzés. GÉRECEZ. 3849

SZABÓK ÉS PAPLANOSOK

Szabó és paplan
vattát gyárt és
szállít azonnal

FIGYELMÉBE!

Viktória Vatta-
és kötszergyár
NAGYVÁRAD.

! ÚJ FATELEP!

Risóragu száraz bükk- és oserhasáb tűzifa előnyös árban kapható kiscsinyben és vaggontótelben bármely mennyiségben a

Lemnarul Hermann si Comp.

cégünk, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 68-70. szám.

22. Kivánsatra házhoz szállítjuk. 22. 12541

Uri magánház

6 szoba, előszoba, fürdőszoba, téli és nyári konyha (visszatér és villany) álló, nagy pince, circa 500 []-al telekkel eladó

BETTELHEIM

legátiaforgeatli ügyünk irodája, Plaza Impa-
rial Traian (Attila-tér) 2. szám, I. 4. 4034

Különféle.

EZERJOFU gyomoreltér, páratlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szertár Aradon. 10831

COPYINGOFFICE író, sokszorosító, fordító iroda, diktáló szoba Schmotzer si Szegfűnél. Luther-utca. 3649

Olcson eladó házak

bel- és külvárosban 2-7 szobás 12412 lakással, állandóan előjegyezve:

Wallinger-irodában,

Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10.

Banktisztviselő

uri családnál teljes ellátást keres.

Ajánlatokat "Banktisztviselő" jelíggel a kiadóba kér. 4050

Darvas Ernőné

kezdők és haladók zongora tanítását vállalja. Jelentkezni Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 7., határoló udvar, I. em., d. u. 2-4-ig. 12408

Kátránypapír

érkezett, garantált béke minőségű. Legolcsóbb beszerzési forrás:

Weiss Dávid nagykereskedés

Str. Marasesti (Kossuth-utca) 62. a Visszonteladók, építésszek, ácsoknak nagy árkedvezmény. Gyári lerakat!

Felhívjuk

a szülők figyelmét, hogy a beiratások alkalmával a diákok kedvezményes áron vásárolhassanak

c i p ő k e t

a 'Transilvania' cipőgyár r. t.

lerakatában,

Arad, Plaza Avram Iancu Szabadság-tér 14. 3867

BRILLIÁNS

arany és ezüst árukat magas áron vesznek.

KÖVEKET,

KUN, ékszerész. 12017

Suhprefectura ladetului Arad Nr. 11520-922.

HIRDETMEY.

'Aradmegye alispáni hivatalánál 65-59 mm. maculatura papír kerül eladásra. A venni szándékozók írásbeli ajánlatukat 1922. szeptember hó 10-ig az alispáni illető hivatalban nyújtják be.

Arad, 1922. augusztus 29-én.

4060 E. Thold, primbiblioteca.

Utlevelekre vizumot 55.— Lelért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez